

Љубомир Д. ФРЧКОСКИ

“
*I li rabot et e
kako lu/e
ili umret e!*

”

FRČKOVCI

МАКЕДОНИЈА, РЕГИОНОТ И МОЖНИТЕ КРИЗНИ ТОЧКИ

Регионот на западен Балкан создава општа слика на стабилизација и одење во позитивна насока на безбедносна пацификација. Со тоа се отвораат пореално конкретните етапи на процесите на евро-атлантската интеграција за земјите од тој дел, што е исто така добар развој. Но, наша цел во оваа анализа ќе биде, почитувани читатели, да ги воочиме контратрендовите на овие процеси, посебно оние кои се однесуваат на или потекнуваат од Македонија.

Да почнеме со регионот. Две глобални опасности можат да се појават. Првата и најсериозната е сè поголемата улога и...

...финансиска сила на Грција со проекти задолжена од европската унија за развој на регионот. Се зборува дека од 2007 година Грција ќе добие дополнителни 29 милијарди евра помош од ЕУ за проекти за развој на грчки и регионални компании???

Ова секако не може да биде лошо само по себе, но проблем е што Грција со оваа политика на вложувања која досега имавме прилика да ја видиме, во Македонија, но и на други места по западен Балкан, покажува **НЕДОРАСНАТОСТ И НЕДОЗРЕАНОСТ** за одговорната улога која ЕУ ѝ ја доверува: да биде ментор за развој на регионот. Тоа таа (Грција) го расипува

со доминирање на потесните грчки национални интереси во вложувањата. Посебен проблем ова претставува за нас во Македонија, бидејќи ние имаме спор со нив околу нашето име, а Грците користат сè да ни вршат притисок за тоа прашање. Последните информации велат дека ги уценуваат Словенија и Бугарија да го променат односот кон нашето име или нема да влезат во ЕУ??

Втор проблем со кој Грција ја деформира потенцијално добрата улога која ѝ ја наменила ЕУ е начинот на "вложување" на парите. Нивните вложувања често се проследени со **МЕГА-КОРУПЦИСКИ СКАНДАЛИ**, пенетрирање во партиските елити на

земјите преку корупција и покривање на медиумскиот простор на сличен начин.

На крајот Грција сè уште е заробена од историските алијанси **СО СРБИЈА** на штета на трети земји. Аферата со негирањето на Македонската православна црква и поддршката која Грција ѝ ја дава на Србија за тоа е тврд доказ во таа насока. Ваквите корупциски афери и политички притисоци можат сериозно да го дестабилизираат регионот што, не мора да се наведува посебно, е директно во спротивност со мандатот кој Грција го добила од ЕУ.

Негативниот тренд со политиката на Грција треба да се парира на два начина: зголемена контрола од ЕУ на начинот на кој Грција ги троши парите и далеку поголемо директно учество на земјите од ЕУ во инвестиции во земјите на западен Балкан. Второ е присуството на САД со своите стратешки интереси и нивното преклопување со оние на Македонија, на пример. Посебно коридорот исток - запад, но и банкарскиот систем, разузнавањето, воената соработка и слично.

Второ кризно подрачје кое може да ја афектира Македонија е Косово и борбата за неговиот статус во однос на Србија. Во овој контекст треба да се стави и нашата политика кон Србија, како таква, бидејќи нејзината средишна политичка линија денес и во блиска иднина кон нас ќе оди околу прашањето на статусот на Косово.

СТАТУСОТ НА КОСОВО и преговорите меѓу Србија косоварите и меѓународната заедница околу тој статус, нас не мора да нè допира и тангира само под услов - добро да сме подготвени и да имаме неколку работи одработено во однос на тоа прашање. Прво, ние мораме да земеме активно учество во сите предсредби на регионот околу подготвките за преговорите. Тоа не е никаква "меѓународна конференција за границите на Балканот", туку подготовки на меѓународната заедница околу **ЛОЦИРАЊЕ НА ПРЕГОВОРИТЕ**, тешките прашања, полесните прашања, она што не треба да се преговара, она што никако не треба да се отвора за расправа и слично. Таму, квалификувана екипа од РМ, како на невладино така и на владино ниво треба да учествува, да се координира и да подготвува терен. Нашите залагања мора да одат во правец на дефинирање, повторно **КОИ ПРАШАЊА** не смеат да се стават на маса за преговори на ниеден начин. Прашања како проблематизирање на границите; вовлекување на ситуацијата на Албанците во соседните земји на Косово во преговорите како некаков адут за оваа или онаа страна; треба да се дефинира пакетот на меѓународни договори кои на Косово ќе му бидат ставени како неопходен услов да ги прифати за да се разговара за каков било статус на некаква полунезависност; де факто независност или можеби целосна независност. Ние посебно треба да се залагаме со право дека договорот за границите со СРЈ во делот и на Косово, мора да биде поставен како **НЕДИСКУТАБИЛЕН УСЛОВ** за Косово (да го прифати и признае) да стекне некаков поинаков статус од сегашниот.

Според меѓународното право на сукцесијата, државите кои настануваат (држава сукцесор) со одвојување од друга држава или со распад на друга сложена држава,

обврзани се да прифатат како услов за нивно признавање и прифаќање во меѓународната заедница **ТРИ ТИПА ДОГОВОРИ**: договори ејус когенс, или договори за задолжителното меѓународно право (кои сите држави мора да ги прифатат за воопшто да постои меѓународна заедница); договори за меѓународни долгови кон трети држави и други обврски кои ги имала државата сукцедент (онаа која се распаднала или од која се одвоила новата држава); и договори кои се поврзани со територијата на новата држава (договори за меѓународни службености, за границите и слично).

Значи, нашиот договор со СРЈ за границата спаѓа во договорите кои евентуално независно Косово ќе мора да ги прифати за да биде признаено. Тоа мора да и биде предочено и на меѓународната заедница и повторувано колку што е потребно. Истовремено со тоа нашата Влада (кол-

ку и да е неспособна) треба да почне интензивна процедура на демаркација на границата. Ние би пратиле мошне лоша порака до Косово и меѓународната заедница кога би одлагале демаркација на границата или би биле (уште полошо) неспособни тоа да го изведеме. Тогаш би можело со основа да се разбере дека ние немаме ништо против да бидеме индиректно "на масата за преговори" за Косово со можности за некакви компензации со наша територија.

Сите дополнителни договори меѓу две држави за пограничните формалности и сообраќај, статусот на поодделни подрачја од заеднички интерес - е сосема нешто друго и може да се преговара слободно за тоа со косоварите, но само откако границата ќе биде демаркирана.

ПРЕОСТАНАТИТЕ СОСЕДИ на Македонија се во пасивна позиција и со нив односите се подобруваат на сериозен начин. Бугарија конечно во комисиите на Советот на Европа прифати дека на нејзина територија има **МАКЕДОНСКО МАЛЦИНСТВО** и дека односите со него ќе ги подобрува. Ова значи историска пресвртница и независно дали е направена во контекст на бугарската апликација за ЕУ (и ако е), значи конечно релаксирање на меѓусебните односи на здрави основи.

Албанија, независно од хаосот кој сè уште ја оптоварува оваа држава и независно од поврзаноста со насилната романтика наречена "албанско прашање" во регионот, конечно е јасно нема капацитет за каков било "пиемонт" на албанското прашање и полека, но сигурно се откажува од таа улога. Поцврсто ја поврзуваат во иницијативи за евроатлантски асоцијации и внатре ја контролираат нејзината нестабилност. Тоа значи дека за нас, од оваа страна не би требало да има непријатни изненадувања за крупните политички прашања. ■

